

MUNKA ÉS A MAGÁNÉLET ÖSSZHANGJA

*“Mindent adhatunk a másinak,
csak egyensúlyt és önmagába vetett hitet és biztonságot nem.
(Müller Péter)*

Az esettanulmányban a munka és a magánélet összhangjának lehetséges problémáit, kérdéseit villantjuk fel annak érdekében, hogy e témakör megértése, a munkavállalók támogatása a lehető leghatékonyabb módon megvalósulhasson, hiszen a jelenlegi munkaerő- piacion az egyénnel szemben támasztott követelmények ezt alapvetően meghatározzák, függetlenül a szektortól, vagy a munkavállalói sajátosságoktól.

Jelen esettanulmányunkban egy 56 éves nő helyzetét írjuk le, egészen a karrierjének kezdetéig visszatekintve. Ibolya 1963-ban született egy heves megyei településen, Hevesen. Édesanyja virágkötő végzettséggel, édesapja gépi forgácsoló végzettséggel rendelkezett, s mindketten a városban vállaltak munkát, s ebben a munkakörben tevékenykedtek nyugdíjazásukig, bár munkahelyet váltottak néhány alkalommal mindketten. Ibolyának van egy húga, aki 5 évvel fiatalabb nála, s aki korán, 14 évesen elkerült a városból. Ica jelenleg Budapesten, a belvárosban él családjával, (férjével és 2 gyermekével) a III. kerületi önkormányzat munkavállalója, közgazdasági felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Hosszú ideje dolgozik ezen a munkahelyen, nem szereti a változásokat, nem motivált a változtatásra, fejlődésre.

Ibolya az érettségi vizsga megszerzését követően kereskedelmi szakképesítést szerzett Gyöngyösön. A városba a középfokú oktatási intézmény miatt költözött, hogy a végzettséget megszerezze. Albérletben lakott a belvárosban, szerette az itteni életét, új barátokat szerzett. A városban ismerte meg első férjét is, akinek saját vendéglátó ipari vállalkozása volt, Gyöngyöstől néhány kilométerre, a Mátrában. Ebben az étteremben kezdett el Ibolya a kapcsolatuk kezdetétől fogva dolgozni, hiszen a férj számára kézenfekvő megoldásnak tűnt a feleség alkalmazása. Pultosként, az áruk beszerzőjeként, majd néhány hónappal később már üzletvezetőként dolgozott a férje támogatásával az étteremben az első gyermek megszületéséig. A családalapítás után, amikor az első gyermek óvodába ment, visszament dolgozni a vállalkozásba, de mindössze pár hónapig tevékenykedett, mert második gyermekükkel várandós lett. A második gyermek születését követően csak öt évvel került vissza a munkaerő- piacra, ám ekkor már nem a férje vállalkozásába, mert idő közben a vállalkozást eladta a család, a férje is alkalmazottként tevékenykedett egy nagyobb kereskedelmi vállalkozásban, ahol néhány százalék tulajdoni része volt.

Amikor már Ibolya azt érezte, hogy visszatérne a munka világába, Ibolya egy kistelepülés helyi boltjában lett üzletvezető, ahol nagyon kedvelte a vezetői szerephez rendelt feladatokat, azonban nehezen egyeztette össze a hétvégi munkavégzést a családi kötelezettségekkel, a két gyermek ellátásának, nevelésének feladataival. Munkatársai szerint felelős, elhivatott, demokratikus vezető

volt, akire éjjel- nappal lehetett számítani, de Ibolya maga néhány év elteltével belefáradt ebbe a szerepbe, szeretett volna több időt tölteni a gyermekeivel.

Ibolya kicsit több mint 5 éve dolgozott a kereskedelmi szervezetnél, amikor egy barátja hatására beiratkozott egy főiskolai képzésre, levelező tagozaton. Mindig érdeklődést mutatott a humán szolgáltatások irányába, így a Szent István Egyetem munkavállalási tanácsadó szakát megjelölve megkezdte felsőfokú tanulmányait. Elmondása szerint az érettségi vizsga megszerzését követően is megfordult a fejében a felsőoktatásba való belépés, de abban az időben inkább a saját jövedelemszerzést, a családalapítást tartotta fontosnak, szeretett volna mielőbb olyan megélhetéshez jutni, ami lehetővé teszi a szülőktől való függetlenedést. Két év alatt megszerezte a diplomát, amellyel konkrét tervei nem voltak, de azt tudta, hogy a kereskedelmi pályát már szeretné elhagyni, mert az egyre több vezetői feladat felőrölte az összes szabadidejét, felelősségi köre is egyre bővült, s nem kedvelte, hogy minden apróság miatt őt, mint első számú vezetőt vonnak felelősségre. Ezen túl szeretett volna több időt tölteni a kamasz lányaival, akiknek nagy szüksége lett volna az anyai támogatásra ebben az időben, s akikkel Ibolya, elmondása szerint nem tudott eleget foglalkozni, beszélgetni, mert a munkahelyi feladatai ezt nem tették lehetővé.

Ebben az időszakban, amikor Ibolya már egy ideje a kereskedelmi pálya elhagyásának gondolatát dédelgette, egy hirtelen jött lehetőség találta meg, ugyanis az alma matere, a Szent István Egyetem egy európai uniós projekt kapcsán a végzettségének megfelelő szakembert keresett éppen abban a földrajzi régióban ahol ő élt. Természetesen más jelölteket is megversenyeztetett a szervezet, amely a munkavállalót alkalmazta, de a kiválasztási eljárásban Ibolya sikeresen szerepelt, s elnyerte a foglalkoztatási projekt szakmai vezetői pozícióját, amit maga hatalmas szakmai sikernek könyvelt el. Ez a pozíció a régen vágyott, rugalmas munkaidőt kínálta, s engedte neki, hiszen a munkafeladatok nagy része nem volt konkrét munkaórákhoz rendelve, s ennek ő nagyon örült. Motiváltan és eltökélten vetette magát az új szakmai feladatokba, amelyek teljesen más képességeket, más személyiséget követeltek meg mint a korábbi pozíciói.

A projekt 3 éven keresztül megadta Ibolyának azt a szabadságot, amelyre évek óta vágyott, s így a családjával, a lányaival is tudott eleget foglalkozni, bár a projekt feladatok konkrét határidejének szorítása sok esetben nehézségként nehezedett a vállára. A határidőkkel mindig boldogult, azok betartása, az idő megfelelő beosztása nem okozott gondot neki, azonban a menedzsment részéről sok esetben kapott olyan feladatot, amelynek a teljesítésére nem állt rendelkezésére elég idő. Ez a helyzet sokszor frusztrálta, és a rugalmas munkavégzés minden előnye ellenére időnként sóvárogva gondolt vissza a normális munkaidő beosztására, annak ellenére hogy ott a túlórakkal nem tudott azonosulni.

A projekt évek után Ibolya karrierjében egy újabb váltás következett, mert a szakmai vezetői szerződésének lejártát követően álláskeresőként egy újfajta karrierlehetőség talált rá, a lakóhelyének települési önkormányzatánál, a polgármesteri hivatalban kezdett el dolgozni szociális előadóként. Ebben a munkakörben olyan feladatai voltak, amelyek kötődtek a főiskolai végzettségéhez, valamint kapcsolódtak a projektben megszerzett tapasztalataihoz is. Ebben a munkakörben a munkaideje is megfelelő módon támogatta a munka és a magánélet egyensúlyának kialakítási lehetőségeit Ibolya számára. Hétfőtől péntekig 8-16:00 óra között kellett a hivatalban lennie,

péntekenként pedig 14 órakor ért véget a munkaidő. Ezzel a kötöttséggel azonban az volt a problémája, hogy akkor is a hivatalban kellett tartózkodnia, ha feladatai, az azokhoz kötődő határidők ezt nem tették szükségessé. Bosszantotta, hogy a munkáltatói jogokat gyakorló személy folyamatosan ellenőrizte a munkavégzését, a rendelkezésre állását, hogy a helyén, az asztalánál üljön, egyetlen percre nem hagyhatta el saját székét, amit kifejezetten a hatékonysággal szembeforduló viselkedésként definiált. Ez, az Ibolya számára kellemetlen helyzet vezetett oda, hogy 2 év és 4 hónap munkaviszonyt követően Ibolya felmondott és inkább álláskeresőként regisztráltatta magát a helyi foglalkoztatási osztályon. Döntésében az is szerepet játszott, hogy időközben az idősebb lánya családot alapított és született egy unokája, akinek a gondozásában ő is szeretett volna szerepet vállalni, s lánya támogatásával igyekezett a családot összetartani. Fél év aktív álláskeresőt követően egy újabb európai uniós projektben kapott lehetőséget, ahol a projektek sajátosságainak megfelelően újra a rugalmas munkaidő lehetőségeit élvezhette. Az önkormányzati munkát követően már tudta értékelni, hogy megint maga oszthatja be a saját munka és szabadidejét, és nem bánta, ha inkább éjjel dolgozott, s a délelőtti időszakot az unokájával tölthette.

Ibolya számára mindig nagyon fontos volt a családtagjainak mentális, érzelmi támogatása, a családi tűzhely körül tartásuk, s az, hogy a háztartási munkák a lehető legigényesebb módon rendezésre kerüljenek akkor, amikor arra Ibolya szerint szükség volt. Barátait, ismerőseit, volt kollégáit is szerette látogatni, kapcsolatot tartani velük, mert számára ezek az emberi kapcsolatok jelentették a kikapcsolódást, a kizökkenést a mindennapos rutin feladatokból. Férje sosem szólt bele abba, hogy munkájában milyen célok, lehetőségek mentén hozza meg a döntéseit, így viszonylag szabad akarattal irányíthatta saját karrierjét. Kiemelten fontosnak és értékesnek tartotta, hogy a családja számára folyamatosan elérhető legyen, s a munka miatt ne szoruljon háttérbe egyik családtagja sem. Nehezen viselte, ha az unokáját nem láthatta, vagy ha valamilyen munkafeladat miatt nem vehetett részt egy-egy családi eseményen.

Összességében Ibolya egy kifejezetten család, és háztartás centrikus, tradicionális értékrenddel rendelkező nő, akinek ugyanakkor fontos a saját szakmai előrehaladása, a folyamatos szellemi kihívásokkal fűszerezett, értelmes munka, amelynek elvégzésében a rugalmasság és a saját igényeinek megfelelő időbeosztás élvez prioritást.

? KÉRDÉSEK

1. Ibolya mely személyes tulajdonságai segítették a karrierjének előrehaladásában?
2. Milyen objektív körülmények hátráltatták?
3. Családtagjai milyen módon járultak hozzá karrierjének támogatásához?
4. Milyen összefüggések tárhatóak fel a projekt munkák és az időgazdálkodás témakörében?
5. Mely foglalkoztatási formák segítik leginkább a munka és magánélet egyensúlyának megteremtésének lehetőségeit?